

Ook de gsm met de bijbehorende zendmasten doet zijn intrede vanaf 1990.

Wellness

Behalve bouwkundig valt er ook maatschappelijk een en ander af te leiden uit de databank. De eerste bouwaanvraag voor een rusthuis gaat terug tot 1963, die van de eerste moskee dateert van 1977.

De terugval in het aantal (onder)pastors is te zien in de aanvragen voor verbouwingen van pastorieën die zich halweg de jaren zestig aandienen.

Het fenomeen *wellness* kreeg voet aan de grond toen er aanvragen kwamen voor panden die zich daarop toelegden, zoals de zonnebankcentra (1988).

Recente maatschappelijke evoluties tekenen zich ook af. De kangoeroewoning bijvoorbeeld – verschillende generaties die onder een dak wonen – doet haar intrede in 1998, de zorgwoning in 2007 en het concept cohousing debuteert in 2012.

Terwijl er in de sixties in de aanvragen nog volop sprake is van een villa en een bungalow, worden die benamingen na de crisisjaren zeventig en tachtig vervangen door neutralere begrippen als ‘vrijstaande woning’ of ‘rijwoning’.

Zuiniger

Na het jaar 2000 zie je een flinke klim van de meergezinswoningen en de halfopen bebouwingen. Dat toont aan dat er stilaan meer wooneenheden per kavel worden gebouwd. Dat is de ‘verdichting’ waar de Vlaamse overheid naartoe wil. Zuiniger omspringen met de ruimte, met andere woorden.

Dat is nodig, want er komen 600.000 Vlamingen bij tegen 2030. Die allemaal een woonplek bieden zonder nog meer open ruimte aan te snijden wordt een opgave (*DS 22 februari*).

Voor Peter Swinnen, Vlaams bouwmeester, tonen die gegevens vooral aan dat bouwen in Vlaanderen in de naoorlogse decennia vooral een privéaangelegenheid was.

Collectief is de toekomst

‘Het zegt iets over hoe er individueel over wonen en bouwen gedacht werd, en weinig over het beleid. Behalve dan dat bouwen op het platteland door jan en alleman danig aangemoedigd werd door de regering van na de oorlog.’

Dat mag, als het van Swinnen afhangt, helemaal veranderen. ‘De toekomst wordt collectief’, zegt hij. ‘Dat is de uitdaging. We lanceren met de steun van de Vlaamse overheid vijf proefprojecten collectief wonen die buiten de lijntjes mogen kleuren. Het zal winst opleveren – sociaal en op het vlak van mobiliteit – alleen beseft de bevolking dat nog niet. De Vlaming wil het eerst zien voor hij het gelooft.’

online www.ruimtevlaanderen.be